

ΕΛΛΑΔΑ 08.10.2005

Οι Ναζι συνέχισαν τον πόλεμο και το 45

Του Richard Clogg*

Η Ευρώπη γιόρτασε το 2005 την 60ή επέτειο της λήξης του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου. Για την Ελλάδα, βέβαια, ο πόλεμος έληξε τον Οκτώβριο του 1944 με τη γερμανική αποχώρηση, παρ' ότι η χώρα έμενε να βιώσει ακόμη τη φρίκη των Δεκεμβριανών και του Εμφυλίου. Η γερμανική αποχώρηση δεν σήμανε, όμως, και το τέλος των φιλοδοξιών των ναζί για συνέχιση του πολέμου στη χώρα. Το γεγονός αυτό αποδεικνύεται από περίεργο περιστατικό: τη ρίψη με αλεξίπτωτο, στην Πελοπόννησο του 1945, ομάδας δολιοφθορέων, με στόχο την εκμετάλλευση από τη Γερμανία της πολιτικής κρίσης που ακολούθησε τα Δεκεμβριανά. Η αποστολή, θλιβερή και αποτυχημένη εκ προοιμίου, αποτελείτο από ελληνόφωνους Βλάχους, που είχαν στρατολογηθεί από τις τάξεις όσων είχαν μεταναστεύσει στη Ρουμανία μετά τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο.

Ρουμανικός φασισμός

Αρκετοί από αυτούς τους νεοαφιχθέντες Βλάχους μετανάστες είχαν συγκινηθεί από τον μυστικιστικό και βασισμένο στη θρησκεία ρουμανικό φασισμό, τον οποίο εξέφραζε η παραστρατιωτική πολιτική οργάνωση Σιδηρά Φρουρά. Αυτό ήταν μακράν το μεγαλύτερο και ισχυρότερο φασιστικό κόμμα των Βαλκανίων, ενώ στα τέλη της δεκαετίας του 1930, η οργάνωση είχε καταστεί υπολογίσιμη δύναμη στα πολιτικά πράγματα της Ρουμανίας. Το 1940, ιδρύεται το «Εθνος των Λεγεωναρίων», με τον αυταρχικό εθνικιστή ηγέτη στρατάρχη Ιον Αντονέσκου να συνεργάζεται δύσκολα με τη Σιδηρά Φρουρά του Χόρια Σίμα, ηγέτη του κινήματος μετά τη δολοφονία του ιδρυτή του, Ζελέα Κοδρεάνου.

Αν και η Σιδηρά Φρουρά αποτελούσε φυσική ιδεολογική συνέχεια του ναζισμού, το κίνημα αποδείχθηκε υπερβολικά απρόβλεπτο για τα γερμανικά σχέδια. Η Γερμανία υποστήριξε έτσι ενεργά τον Αντονέσκου στην αντιπαράθεσή του με τη Σιδηρά Φρουρά στις αρχές του 1941. Οι ναζί, όμως, γνωρίζοντας ότι η Φρουρά θα μπορούσε να αποδειχθεί χρήσιμη κάποια στιγμή στο μέλλον, προσέφεραν καταφύγιο στον Σίμα και σε μερικές εκατοντάδες οπαδούς του στη Γερμανία. Μεταξύ των μελών της Φρουράς στη Γερμανία, υπήρχαν και αρκετοί Βλάχοι ελληνικής καταγωγής.

Η προνοητικότητα των Γερμανών ανταμείφθηκε, όταν ο Χόρια Σίμα και οι άνδρες του αξιοποιήθηκαν μετά το πραξικόπημα του βασιλέα Μιχαήλ στις 23 Αυγούστου 1944, κατά του στρατάρχη Αντονέσκου. Το πραξικόπημα οδήγησε τη Ρουμανία στο πλευρό των Συμμάχων. Οι Γερμανοί έσπευσαν τότε να ανακηρύξουν τον Σίμα ηγέτη φιλοναζιστικής εξόριστης κυβέρνησης στη Βιέννη, όπου μεταφέρθηκαν και τα μέλη της Σιδηράς Φρουράς.

«Ρωμαϊκή Λεγεώνα»

Λίγο πριν από τα Χριστούγεννα του 1944, καθώς τα Δεκεμβριανά μαίνονταν στην Αθήνα, οι Γερμανοί απηύθυναν έκκληση στους ελληνόφωνους εθελοντές της Σιδηράς Φρουράς, για την πραγματοποίηση μυστικής αποστολής επί ελληνικού εδάφους. Τρεις ελληνόφωνοι Βλάχοι εθελοντές απεστάλησαν έτσι στο Γκούντραμσντορφ, κοντά στη Βιέννη. Εκεί, στρατοπέδευαν με έντεκα Βλάχους, που είχαν υποχωρήσει από την Ελλάδα μαζί με τα γερμανικά στρατεύματα. Οι έντεκα αυτοί άνδρες ίσως να είχαν εμπλακεί στη

δημιουργία της βλαχικής «Ρωμαϊκής Λεγεώνας», την οποία είχαν δημιουργήσει οι Ιταλοί στη Θεσσαλία και την Ηπειρο. Οι 14 εθελοντές εκπαιδεύθηκαν για την αποστολή τους από τον λοχαγό Πριντς και τον υπολοχαγό Λόρε. Η εκπαίδευσή τους διήρκεσε τρεις εβδομάδες και αφορούσε τη χρήση αυτόματων όπλων και πιστολιών και την αξιοποίηση τεχνικών απόκρυψης και δολιοφθοράς, όπως ωρολογιακοί μηχανισμοί και παγίδες. Δύο μέλη της ομάδας εκπαιδεύθηκαν στις διαβιβάσεις και τη χρήση ασυρμάτου στο Μουράου. Η ομάδα εκπαιδεύθηκε επίσης στη χρήση αλεξιπτώτου, αν και εξαιτίας της κατάρρευσης του Ράιχ και της ένδειας ιπτάμενων μέσων, δεν μπόρεσαν να πραγματοποιήσουν εκπαιδευτικό άλμα.

Η αποστολή επρόκειτο αρχικά να πέσει στην Ελλάδα τη νύχτα μεταξύ 30 και 31 Δεκεμβρίου 1944, νύχτα πανσελήνου. Η πτήση ακυρώθηκε, όμως, εξ αιτίας των κακών καιρικών συνθηκών πάνω από τον στόχο. Δεκαπέντε ημέρες αργότερα, στις 13 Φεβρουαρίου, η ομάδα σύρθηκε κυριολεκτικά από το εσωτερικό κινηματογράφου, όπου παρακολουθούσαν ταινία, από τη στρατιωτική αστυνομία της Βέρμαχτ για να μάθει ότι θα πετούσε το ίδιο βράδυ για την Ελλάδα. Ελαβαν τις τελευταίες οδηγίες τους εκείνο το βράδυ από τον υπολοχαγό Λόρε. Όπως αργότερα ομολόγησαν στους Βρετανούς ανακριτές τους, η αποστολή είχε λάβει συνολικά 700 στερλίνες σε βρετανικό νόμισμα και δολάρια, καθώς και 52 χρυσές λίρες Αγγλίας. Μαζί τους μετέφεραν δύο ασυρμάτους με τους κατάλληλους κώδικες, δύο ελαφρά πολυβόλα, δύο αυτόματα τουφέκια, δύο μικρά αυτόματα, καθώς και εκρηκτικές ύλες, πυροκροτητές και χρονοδιακόπτες, συσκευασμένα σε τέσσερα ειδικά δοχεία, που επρόκειτο να τους συνοδεύσουν με αλεξιπτωτο. Η ομάδα ήταν ντυμένη με πολιτικό ρουχισμό, καθώς δεν ανήκαν σε στρατιωτικό σχηματισμό της Βέρμαχτ ούτε και του ρουμάνικου στρατού, ενώ κάθε μέλος της εφοδιάστηκε με περιστροφή προτού σκαρφαλώσει στο Γιούνκερς 52 στο αεροδρόμιο Βίνερ Νόισταντ.

Αποστολή τους ήταν η παροχή πληροφοριών για την πολιτική κατάσταση στην Ελλάδα μέσω ασυρμάτου τρεις φορές την εβδομάδα, ενώ το γερμανικό επιτελείο έδωσε ιδιαίτερη έμφαση στην ανάγκη παροχής πληροφοριών για τις κινήσεις του ΕΑΜ/ΕΛΑΣ, τις στρατιωτικές δυνάμεις των Βρετανών και τη διάταξή τους στην Ελλάδα, για τη δημοτικότητα, την ισχύ και τις στρατιωτικές δυνάμεις στη διάθεση της ελληνικής κυβέρνησης. Χρησιμοποιώντας τις μεθόδους της πολιτικής παρανομίας και της προπαγάνδας, σκόπευαν να δημιουργήσουν συνθήκες εμφύλιας σύρραξης και μισαλλοδοξίας, όπου και όποτε θα έκριναν αυτό εφικτό. Αργότερα, η αποστολή τους θα περιελάμβανε και τη δολιοφθορά οδών και γεφυρών. Ο ανεφοδιασμός τους θα γινόταν από αέρος με αλεξιπτωτα. Οι Γερμανοί ευελπιστούσαν ότι ορισμένα τουλάχιστον μέλη της ομάδας θα πετύχαιναν να στρατολογηθούν από τον ΕΛΑΣ. Παρ' όλα αυτά, δεν διέθεταν κανέναν σύνδεσμο επί ελληνικού εδάφους, ενώ καμία μέριμνα δεν είχε ληφθεί για την εκκένωσή τους. Αντίθετα, οι εντολές τους ήταν να περιμένουν την επάνοδο των γερμανικών δυνάμεων στην Ελλάδα... Η μακρά παραμονή τους σε στρατόπεδα των Γερμανών τους είχε αποκόψει εντελώς από την ελληνική πραγματικότητα, αλλά και από τις αρνητικές για τους Γερμανούς εξελίξεις στα μέτωπα του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Η ρίψη της ομάδας πάνω από την Πελοπόννησο στις 14 Φεβρουαρίου 1945 έγινε με κακούς καιρούς, καθώς τα μέλη της βρέθηκαν διασκορπισμένα σε μεγάλη απόσταση το ένα από το άλλο, όπως συμβαίνει συχνά σε άπειρους αλεξιπτωτιστές. Ομάδα επτά Βλάχων αποκόπηκε εντελώς και δεν κατάφερε να έλθει σε επαφή με τα άλλα μέλη. Οι άνδρες δεν κατάφεραν επίσης να εντοπίσουν τα δοχεία που περιείχαν τον εξοπλισμό τους, διότι κάτοικοι της περιοχής έφθασαν πρώτοι σε αυτά. Οι επτά άνδρες διαπίστωσαν γρήγορα ότι η κατάστασή τους ήταν απελπιστική και αποφάσισαν να ξεκινήσουν τον μακρύ και επικίνδυνο επίγειο δρόμο, που θα τους έφερνε πίσω στη Ρουμανία.

Μέχρι να συλληφθούν

Δεν έφθασαν μακριά, μέχρι να συλληφθούν. Το σημείο προσγειώσής τους ήταν κοντά στην Κερπινή. Αφού ξεκουράστηκαν για μία ημέρα, ξεκίνησαν την πορεία προς τα βόρεια, μέσα από το Βαλτετσίνικο, το Καρβούνι και την Κάτω Κλειτορία έως τα Καλάβρυτα, όπου έφθασαν το μεσημέρι της 17ης Φεβρουαρίου. Από εκεί, πήραν το τρένο για Διακοφτό, όπου έφθασαν το βράδυ της ίδιας ημέρας. Το ίδιο απόγευμα, δύο μέλη της ομάδας πήγαν σε καφενείο του χωριού, όπου έκαναν το λάθος να πληρώσουν με χρυσή λίρα. Ο καφετζής

τους είπε ότι δεν έχει να τους χαλάσει το πολύτιμο νόμισμα. Οι Βλάχοι προσπάθησαν τότε να τον πληρώσουν με αμερικανικό ασημένιο δολάριο, καθώς δεν είχαν μαζί τους ελληνικό νόμισμα. Η συμπεριφορά τους γέννησε υποψίες, που οδήγησαν στη σύλληψή τους από δύο Έλληνες στρατιώτες. Οι συλληφθέντες αποκάλυψαν γρήγορα την κρυψώνα των άλλων πέντε μελών της ομάδας τους. Ένα από τα μέλη της δεύτερης ομάδας συνελήφθη και αυτός την 1η Φεβρουαρίου στο Δαφνί της Αττικής, ενώ υπήρξαν αναφορές ότι άλλος Βλάχος αλεξιπτωτιστής κρατείτο στα Καλύβια. Το αλεξίπτωτο άλλου μέλους της δεύτερης ομάδας πιάστηκε σε κλαδιά δέντρου στη Μουριά, επιτρέποντας τη σύλληψη του επίδοξου δολιοφθορέα.

Απόρρητη αναφορά της αποτυχημένης αποστολής περιέχεται σε έκθεση του Βρετανού λοχαγού Π. Μ. Γκάρντνερ από τις 20 Φεβρουαρίου 1945. Ο Γκάρντνερ είχε συμμετάσχει στην ανάκριση του επικεφαλής της ομάδας, Ιον Αντανούτσου, και ενός εκ των ραδιοτηλεγραφητών, του Γκεόργκε Βαρντούλι. Τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας ήταν ο υπαρχηγός Ζορζ Γκεαγκέα, ο Βασίλε Τσιούνγκα, ο δεύτερος τηλεγραφετής Νικολάε Αναγκνόστα, ο Ακίλε Γκουλέα, ο Αντόν Γιανκούλι, ο Μιλτιάντι Ζεανά, οι αδελφοί Γκεόργκε και Βασίλε Ντίκα, ο Παναϊότ Σίμου, ο Στέριε Κούτοβα, ο Ναούμ Κολιμίτρα και ο Σπίρου Χασιότι.

Η αποστολή, η οποία ίσως να μην ήταν η μοναδική που επιχείρησε να δράσει στην Ελλάδα εκείνης της εποχής, έλαβε το «πράσινο φως» μόλις δύο μήνες προτού η Βιέννη απελευθερωθεί από τον Κόκκινο Στρατό. Η τύχη της ομάδας παραμένει άγνωστη. Επαναπατρίστηκαν στη Ρουμανία; Εκεί, όμως, η μοίρα δεν θα μπορούσε να επιφυλάσσει τίποτε καλό για τους Βλάχους, την ώρα που το Κομμουνιστικό Κόμμα του Γκεργκίου Ντεζ ισχυροποιούσε τον έλεγχό του πάνω στην εξουσία. Την ίδια μακάβρια τύχη θα είχαν, όμως, και εάν κατέληγαν στην κατεχόμενη από τους Σοβιετικούς Βιέννη. Εξαφανίσθηκαν μήπως στον ωκεανό των προσφύγων, που δημιούργησε η ήττα του ναζισμού; Ή μήπως, όπως και πολλά μέλη της Σιδηράς Φρουράς, κατέληξαν στην Ισπανία του Φράνκο ή τη Λατινική Αμερική;

Από τις πιο ανούσιες

Το μόνο ξεκάθαρο είναι πως αυτή ήταν μία από τις τελευταίες μυστικές επιχειρήσεις των Γερμανών και μία από τις πιο ανούσιες, καθώς δεν εκπλήρωσε κανέναν στρατιωτικό στόχο. Παρ' όλα αυτά, η αποστολή αποδεικνύει ότι, ακόμη και κατά τις τελευταίες χαώδεις ημέρες του Τρίτου Ράιχ, οι ναζί παρέμεναν αποφασισμένοι να προκαλέσουν αναταραχή και καταστροφές ακόμη και σε χώρες από τις οποίες είχαν προ πολλού αποσυρθεί.

*** Ο Richard Clogg είναι επίτιμος καθηγητής του Κολεγίου του Αγίου Αντωνίου της Οξφόρδης.**

Subject: Interrogation Report

TOP SECRET

HQ BREWFORCE
CMF

G/42/6

20 Feb 45

LF & ML(G)
BISC
CSID

Copy to:- TIGERFORCE
PATFORCE
139 Inf Bde
RA
RE

Report on Interrogation of two members,
ADANUCU and VARDULI, of a party of 15 or 14
Greco-Macedo-Rumanians dropped in the
PELOPONNESE on 14 Feb 45, of whom 8 have
so far been captured.

<u>1. Names</u>		
1.	Ion ADANUCU	* Leader
2.	George GEAGEA	* Deputy leader
3.	Vasile GIINGA	
4.	George VARDULI	* 2nd wireless operator
5.	Nicolae ANAGNOSTA	* 1st wireless operator
6.	Achile GULEA	
7.	Anton JAMPULI	Captured at DHAFNI (C 8535)
8.	Miltiadi SEANA	
9.	George DICA	
10.	Vasile DICA	
11.	Panaiot SIMU	
12.	Sterio CUKOVA	
13.	Naum COLMITRA	
14.	Spiru HASIOTI	

Nos 1 - 8 captured, Nos 9 - 13 believed still loose,
No 14 believed never jumped.

* Interrogated at BREWFORCE HQ.

2. Historical

3 of those captured were MACEDONIAN GREEKS from the Rumanian tribes in the PINDUS Mtns area, ie Rumanian by race and speech, who joined the Rumanian Iron Gd under CODREANU in 1937. Imprisoned by the Germans after 19 Dec 42 near WEIMAR, they were released after ANTONESCU's collapse on 28 Aug 44, when HORION SIMA became head of a new pro-German puppet Rumanian Government. Many of the Iron Gd refused to follow SIMA, and chose ILYA GARENATZA as their leader. This party was re-imprisoned near VIENNA. On 22 Dec 44 Greek-speakers were called for and 3 PW were among the volunteers.

Η πρώτη σελίδα της έκθεσης των Αγγλων που ανέκριναν στην Αθήνα (παρουσία και του στρατηγού Ντόνοβαν των αμερικανικών μυστικών υπηρεσιών) τους Βλάχους αλεξίπρωτιστές οι οποίοι έπεσαν τον Φεβρουάριο του 1945 κατά λάθος, στην Αρκαδία και συνελήφθησαν από τις ελληνικές αρχές. Την ιστορία αυτή και την έκθεση των ανακριτών παρουσίασε με άρθρο του στην «Κ» ο καθηγητής Richard Clogg.